

El texts de Jaume Fàbrega i Josep Maria Terricabras, que introdueixen el vostre disc, parlen de fronteres que són tensió de la vida humana, irresolubles. De quines fronteres parleu, vós?

—M'atreveixo a dir que hi ha dues menes de fronteres: les fronteres innecessàries, que dificulten el respecte i la tolerància cap al fet diferencial dels altres, cap a diferents grups, siguin pobles o països, i les fronteres necessàries, les del respecte mutu per tal que es tingui cura de la diferència i s'estimi. Les fronteres són un límit, però també una transició.

—**El vostre darrer treball compta amb dues col·laboradores de nivell: Maria del Mar Bonet i Marina Rossell, però no és la primera vegada que compartiu projecte.**

—No hi són gratuïtament. Tenim una relació de molts anys. Jo vaig començar a cantar quan tenia vint anys i, a partir del 82, en un recital amb Lluís Llach i Marina Rossell davant de 6.000 persones, em decideixo, col·laboro i comparteixo escenari i treballs amb molts cantants d'aquí, de França, de Grècia. Coincidim en escenaris i treballem amb una reciprocitat constant. Ara, per exemple, amb Marina Rossell tenim un projecte entre mans.

—**Hi ha moltes cançons amb lletres que parlen d'amor: és un element imprescindible en la vostra manera de concebre la música?**

—És imprescindible en la manera d'entendre el disc, que neix d'una idea precisa que transmet Eusebi Ayensa, un hel·lenista empordanès que ha explorat el món de la música popular cantada a totes les regions de la llengua grega. Un dia em va convidar a participar en una conferència per explicar el món de l'èpica en les cultures de la mediterrània. A partir d'aquí em vaig introduir en uns texts, entre els quals un de Macedònia, una cançó del voltant de l'any 1000 molt arrelada a l'orient grec. A la cançó un pare diu al seu fill guerrer que deixi les armes de matar i agafi les d'estimar. I aquesta és la frase que, en aquest món de batibull constant on s'enfronten unes cultures amb unes altres, crec essencial. La necessitat de parlar de l'amor i de la tendresa

EL TEMPS

“Hi ha fronteres intolerants i fronteres respectuoses”

Josep Tero (l'Escala, 1952) ens parla del seu darrer treball, 'Fronteres', que tracta sobre les cultures en amistat i en conflicte. Amb un nou disc pel camí i treballant amb Marina Rossell, Tero presentarà 'Fronteres' el 15 d'agost a l'Escala després de visitar, al juliol, les illes Cíclades per actuar al festival de Naxos.

entre les persones. I per això prenc tres texts de tres poetes: Carles Fages de Climent, un gran poeta i injustament ignorat, Miquel Martí i Pol i Carles Duarte. Tots tres versen sobre aspectes diferents de l'amor: l'amor a la terra, a les persones...

—**Així, l'esperit de *Fronteres* és de lluita o positiu, perquè moltes cançons es resolen de manera esperançada. Què preteneu transmetre?**

—Intento explicar que hi ha una necessitat d'alliberar-se de l'enemic quan travessa la frontera natural i et pren la llibertat de realitzar-te en la teva identitat com a poble. Això ens passa a Catalunya quan ens roben Catalunya Nord, quan l'estat francès i l'estat espanyol s'imposen sobre el nostre territori. I també passa a Grècia quan els turcs s'hi instal·len. Passa arreu del món i de la Mediterrània, que és l'escenari que escullo sempre per moure'm. La intolerància arriba tan lluny que els turcs fins i tot fereixen els símbols dels monestirs. També ho explico en una cançó.

—**“Tornarem a tenir barques” és una cançó que parla de la capacitat de les persones per aixecar-se una vegada i una altra tot i les adversitats. Us referiu a una situació concreta?**

—Pretén expressar la ràbia que portem a dins els qui estimem el paisatge quan veiem que el ciment ho malbarata tot. La Costa Brava pateix molt per culpa del ciment, i el meu poble, l'Escala, encara més. La cançó és feta sobre una música molt popular occitana que té la frontera natural al meu poble. Al nord de Catalunya hem ballat per tradició danses occitanes. “La Farandola”, la dansa en qüestió, només es balla fins al Montgrí, i assenyala així una frontera amable, que mostra una transició de diàleg i comprensió entre els pobles, que es fan regals com la música. I amb l'excusa de les músiques de frontera explico el fet espantós de com podem arribar a ensorrar el mar en ciment i deixar un espai ple de totxo.

“Hi ha una necessitat d'alliberar-se de l'enemic quan travessa la frontera natural i et pren la llibertat de realitzar-te en la teva identitat com a poble. Això ens passa quan ens roben Catalunya Nord”

—**Què us estimeu més, compondre les cançons o rescatar-les?**

—M'agrada tot. De vegades una música antiga m'estimula a dir determinades coses. La música és un llenguatge en si que es pot revestir amb el llenguatge de les paraules, i si tu saps trobar el discurs adequat sobre la melodia que vols treballar, la cançó ja és assegurada. Tots dos discursos han de coincidir. Una cosa que no faig és cantar amb paraules que no he mamat, perquè crees un ambient de poca credibilitat entre tu i qui t'escolta i no la parles bé. Quan cantes has d'expressar-te amb franquesa amb qui tens davant. M'agraden molt les altres llengües, però no m'hi atreveixo. I, a banda, la primera manera de guanyar territori aquí sobre la llengua ha estat la cançó d'autor, que s'ha mantingut fidel al territori i a una llengua amenaçada i en diglòssia constant, com és la nostra.

—**Heu dit alguna vegada que la música és per a fer país.**

—Sí, amb tots els perills que implica. Fa uns quants dies vaig fer un recital al País Valencià. Hi anem poc, segurament per haver transgredit aquells que ens havien contractat. “No hi cantis això”, et diuen. En aquella ocasió el recital havia anat molt bé, vaig fer un bis i es va acabar com el rosari de l'Aurora, perquè reivindicava la unitat territorial del català. I el programador em va dir que no em podria contractar mai més, malgrat que li agradava allò que feia. És molt difícil de tocar al País Valencià.

—**I qui prendrà el relleu de la cançó d'autor?**

—Conec molts cantautors joves. N'hi ha molts que treballen sobre la base clàssica de la cançó d'autor, musicant texts de totes les èpoques, des de l'edat mitjana fins ara, per explicar també la nostra identitat de poble ric en literatura antiga. Després hi ha autors que s'expressen amb música absolutament mediterrània, com ara jo. La cançó d'autor arreu del món és una oportunitat perquè l'artista que canta i compon se senti solidari amb el lloc on li ha tocat de viure i amb la cultura.

Marta Iglesias